

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társ szerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Katholikus nagygyűlés Szegeden.

A németországi katolikusok példájára, a katolikus nagygyűléseket rendező bizottság néhány év óta nálunk is a nagyobb vidéki városokat választja a nagygyűlések színhelyéül, hogy a katolikus szervezkedés gondolata és érzése a vidéki érdekeltség széles rétegeit is átjárja. Két év előtt Pécsen gyűlésezett katolikus közönségünk tábora, ez évben pedig Szegeden jönnek össze vezető embereink, a kiket itt is bizonyára a résztvevők nagy sokasága fog környezni.

Szeged, a tiszai Alföldnek legmagyarabb városa, nagy arányú fejlődést mutathat fel a gazdasági téren, kulturintézményei is szaporodnak, színmagyar népe azonban nem gyarapodott meg az 1879-iki nagy katasztrófa óta sem vagyoni, sem erkölcsben. Ellenkezőleg megfogyott az anyagi jóléte, száma is megcsökkent, a kivándorlás árja megragadta és megtizedelte s a kiköltözött régi jó elem helyét idegen üzletnépnek a légiója foglalta el.

Alig van vidéki város, melynek népe szervezetenélbb lett volna, mint éppen Szegedé. Ott sem gazdasági, sem kulturális szervezetek nem keletkeztek, az életnek gazdasági és szellemi versenyében,

mely fokozott erőket tesz szükségessé, ez a nép magára hagyatva állott. Nem csoda, hogy a verseny sodra megviselte őt s részben ősi fészkéből kipusztította. Azonképen szervezetlen volt ott az intelligencia is, melyben az ideális törekvések iránt szeretetet, lelkesedést gerjeszteni senki sem próbált.

Dr. Csernoch János püspöksége Szegednek is meghozta az annyira szükséges és annyira óhajtott új korszakot. Alkotó tevékenység indult meg a szép városban, mely már eddig is egy virágzó katolikus körben pontosította össze azt a hatalmas szellemi erőt, melyet Szeged katolikus értelmisége képvisel. Ezután már sorban következnek a népszervezési és népjóléti intézmények, melyeknek a katolikus kör fogja szolgáltatni a vezető és támogató erőket.

Lendület kell minden ilyen működéshez, az alkotó tevékenység nem nélkülözheti a legnagyobb mozgó erőt, a lelkesedés szülte tettvágyat s ezt kétségtelenül nagy mértékben fogja éleszteni és táplálni a katolikus nagygyűlés.

Szerencsés választás volt ennél fogva Szegednek a nagygyűlés színhelyévé való kijelölése. Kövesse a rendező bizottság továbbra is ezt az irányt, tekintsen a következő években is a nagyobb vidéki

központok felé, a hol meg fogja találni azokat a társadalmi és kulturális előfeltételeket, melyek az illető helyeken egy ilyen nagyszabású összejövetelnek a rendezését lehetővé teszik. Szeged után most már Kassa, Pozsony, Temesvár s egyéb vidéki gócpontok következzenek.

Nálunk divat, mindent a fővárosba összpontosítani, divat a fővárost a politikai, társadalmi és tudományos élet anyaméhének tartani, mintha életre való gondolat, eszme és mozgalom máshonnan nem is indulhatna ki, csak éppen a fővárosból. Pedig a mi fővárosunk az ő internacionális jellegével legkevésbé sem alkalmas arra, hogy a vidék szellemi és erkölcsi életmozgalmaira üdvös befolyást gyakoroljon. Budapest szelleme nem magyar, erkölcs pedig sem nem magyar, sem nem keresztény. Az erőteljes magyar nemzeti lelket valami zagyvalékos, határozatlan gondolkodásmód váltotta fel, melyben több van a spekulációból, mint a nemzeti gondolatból. A józan magyar erkölcsöt, azt a tiszta, szeplőtelen becsületességet, mely az ő fehér tógáját önérdékek kedvéért nem szennyezi be, a főváros légköréből régen kiszorította az élelmes alkalmazkodásnak az elve.

Formailag a vidék nem termel olyan szépet, olyan tetszetőséget, de tartalomra

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Képek a zabori zárdából.

Írta: Mittuch József.

VI.

Sz. Romuald az első remetetelepet megalapítván az Appenninekbe vonult, hol Maldulus gróf remeteség szervezése céljából nagyobb földterülettel ajándékozta meg, melytől aztán maga a rend is nevét nyerte. Campus Maldoli, azaz Maldulus mezője, mely szavakból rövidítéssel keletkezett a kamalduli elnevezés.

Itt a nemeslelkű gróf támogatásával szép templomot emelt s körülötte 5 cellát, később 24 remetelak épült a templom körül, mely a leggyönyörűbb helyen, nagy tölgyfaerdők koszorujából messzire integetett a vándor felé. Ennek szervezése s rendbehozatala után, egy priort hagyván a remeték vezetésére, Sasso Ferratoba ment, hol új remeteséget alapított.

Meghalt 1027-ben 120 éves korában.

Utóbb a rend nagyban meggyarapodott, mindenféle új remeteségek keletkeztek, melyek anyaházuknak a kamalduli remeteséget tekintették.

Minthogy Romuald nem foglalta írásba a rend szabályait, azért a későbbi időkben ezek

főltt egyenetlenség támadt, minek következménye lett, hogy obszervansokra és konventuálisokra, azaz remete, vagy szerzetes életet folytatókra szakadtak.

A koronahegyi remeteséget a kamaldulihoz hasonlóan, csak hogy attól függetlenül megalapította Justiniani Pál 1520-ban Bécsben a Josefsberg-en s mindazon remeték, kik közvetlenül ennek voltak alárendelve koronahegyi kamalduliaknak nevezettek. Ezt jelzik a nevük után irt betűk is: E. C. M. C. (Eremita Camaldulensis Montis Coronae).

A pápák sok mindenféle privilegiumban részesítették az általuk annyira kedvelt remeterendet, így IX. Gergely megengedte, hogy akármely más rendből, még a legszigorubb karthauzi rendből is, előjárója beleegyezése nélkül is beléphet akárki a kamalduliak közé.

Nem csoda aztán, ha a Jáklinok ismervén a Koronahegyről a remeteket, betelepítették őket hazájukba és éppen arra a helyre, melyről a kamalduli rend történetirői váltig állítják, hogy már szt. István életében virágzott itt a Zabor oldalán egy szép remeteségük, melynek legelső tagjai közé szt. Zórádot is sorozzák.

A bjelanyi-i prior szavai is nagy kegyelettel szóltak erről.

Romuald atya szt. István idejében 15 társával Pannoniába átjött, hogy itt lemondó, éretnyes életükkel elterjessék a kereszténységet. Elementek vad, elhagyott vidékekre, hol remetelakokat emelven külön-külön éltek s így alapját vetették meg a később gyors virágzásnak indult magyar pálosrendnek is.

Lehet, hogy hitterjesztő bolyongásaikban egészen Nyitra tájára jutottak, kikhez utóbb Zórád a kasímiri kamalduli remeteségnek tagja is csatlakozott.

Azért a kamalduli rend előjárósága végtelen örömmel fogadta a XVII. század alkonyán az ajánlatot, hogy Zabor hegyén szervezze az első magyar remeteséget, melynek hivatása volt, hogy idők folyamán ebből, mint anyaházból induljon meg a rend sikeres továbbterjesztése.

Abban a meggyőződésben, hogy itt ugyszólván a törvényes örökségbe léptek, mert Zórád és szt. Bonifác orosz apostol és vértanu emléke is, kiket rendtagoknak tekintettek — Zabor hegyéhez kötődött, lelkes buzgósággal, akadályt nem ismerő lelkesedéssel hozzáfogtak a nagy reményekre jogosító zabori remeteség szervezéséhez.

A semmiből, ott messze lakatlan helyen elő kellett teremteniök a telepet, mely idővel zajta-

nézve a vidék szellemi munkája nemzeti szempontból értékesebb, erkölcsi erejének nyilvánulásai sokkal jobban közelítik meg a nemzeti tiszta erkölcsök szintjét. Katolikus nagygyűléseink révén a vidéknek ezt a becses, nagyértékű tőkét országos közkinccsé tehetjük, melyből gazdagodhatik magának a fővárosnak sivárrá lett élete és gazdagodhatnak más vidékek szellemi és erkölcsi erői is.

Meg vagyunk róla győződve, hogy a szegedi nagygyűlésnek már ebből az egy tekintetből is üdvös kihatásai lesznek. Sőt biztosra vehetjük azt is, hogy a nagygyűlés katolikus ügyeink és érdekeinket is előbbre viszi. Így történt ez eddig minden katolikus nagygyűlésen. Sötét színekkel festik a helyzetet, akik ezeknek az összejöveteleknek csak azt az egy jót tulajdonítják, hogy ott eszmék és gondolatok vettek fel, míg tettek, alkotó cselekedetek nem járnak a beszédek nyomában.

Kétségtelen, hogy minden tanácskozást, minden megbeszélést sokkal kevesebb tett követ, mint a mennyit a tanácskozók terveztek és vártak. Ez már így szokott lenni az emberi viszonyokban, mert a szó és tett között hosszú az út s ezen az úton vajmi sokszor olyan akadályok merülnek fel, melyeket akkor, midőn a cselekvésre elhatároztuk magunkat, nem lehetett előre látni.

Katolikus nagygyűléseink mindazonáltal rámutathatnak a tetteknek egész sorára. A mióta ezeken a gyűléseken tanácskozunk, behatóbban ismertük meg bajainkat, szükségünket, de főképp a *modern társadalmi munkának* a feladatait. A gazdasági szövetkezésre, a különböző társadalmi osztályok elhagyatott és elhanyagolt rétegeinek felkarolására, a népvédelmi és népjóléti intézmények hosszú sorára a katolikus nagygyűlések irányították a figyelmet s egyúttal megvilágították a szervezkedés módját. Sok üdvös

egylet, társulat a mai napig sem alakult volna meg, ha nagygyűléseink meg nem adták volna rá a serkentést.

Van még bizonyonyal számos ága a katolikus köztevékenységnek, a melyek behatóbb figyelemre és lelkesebb felkarolásra szorulnak. Így hogy csak egyet említsünk, a *katholikus sajtó* ügye a legnagyobb érdeklődést és áldozatkészséget igényli, de a mi ennek az ügynek érdekében eddig történt, az még mind kevés. Itt már valóban nem beszédekre, hanem tettekre van szükség. Hasson oda a szegedi katolikus nagygyűlés, hogy sajtónknak az ügyét a püspöki kar és az összes egyházi testületek magukévé tegyék, az egész ügy *felülről* szerveztesék, szilárd és biztos fejlődést ígérő alapon.

Isten áldása legyen a nagygyűlésen, melyet a katolikus közönség érdeklődő figyelmébe és szeretetébe ajánlunk!

Horvát Sándor †.

1844—1909.

Köztudomású volt hosszabb idő óta, hogy a nyitrai főgymnasium igazgatójának, Horvát Sándor c. főigazgatójának és a nyitrai kegyesrendi társház főnökének egészségi állapota nem kielégítő. A múlt év őszén az addig állandó egészségnak örvendő tanférfiut agybántalom érte s ettől fogva egészsége állandóan hanyatlott, szellemi munkabírása is megcsökkent.

Halála megis váratlanul következett be, mert a munkának ez a vasszorgalmú embere betegségen az ideje alatt is folytonosan dolgozott, vezette a főgymnasiumot, ellátta a társház kormányzásának teendőit, résztvett a közügyekben, így a július 14-én tartott nyitrai képviselőtestületi közgyűlésen is megjelent s ott fel is szólalt, jelen volt a kegyes tanítórend kis káptalanján, a hol újra kormánytanácsossá választották s a nyitrai főgymnasium és társház vezetésével megbízták.

Július hó 22-én hirtelen rosszul lett s harmadnapra, vagyis július 24-én a delutáni órákban a rend budapesti házában, a hol a kis káptalani gyűlések tartama alatt számos vidéki rendtársával együtt tartózkodott, hirtelen elhunyt.

Horvát Sándor 1886 óta állt a nyitrai főgymnasium élén, melynek igazgatói tisztségében

dr. Csász Imrének az utóda lett, 1890 óta pedig a nyitrai társházat is vezette. Múlt évben ülte meg 40 éves tanári jubileumát, mely alkalommal a főgymnasium tanári kara és ifjúsága kegyeletes ünnep keretében rótta le a jubiláns iránt tisztelőnek és halájának adóját.

Horvát Sándornak tanári és igazgatói működésétől lehetetlen az őszinte és halás elismerést megtagadni. Pedáns és munkás ember volt s ez már magában véve nagy biztostékát képezi minden tanítványnál a sikeres működésnek. Lankadatlan szorgalmával párosult nagy rendszeretete, melynek valóságos rabja volt. Hiába multak el a hivatalos órák az igazgatói irodában, a míg minden okmányt be nem iktatott, minden ügydarabot nem osztályozott, a határidőhöz kötött levelezést el nem intézte, a sürgős ügyekkel nem végzett: addig Horvát Sándor nem távozott onnét. Ügy-szólván állandóan az irodában lakott s öreg este volt már, a mikor a rendházban levő lakásába ment át.

Lelkes utánjárásának, évekig tartott agilis sürgetésének lehet köszönni, hogy a régi megszűlt gymnasium helyébe országos költségen a mai tágas s a tanügyi követelményeknek megfelelő épület emeltetett, mely 1899-ben adatott át rendeltetésének.

A Nyitra vármegyei múzeum főképp az elhunyt igazgató szervező munkássága által jutott abba a rendezett állapotba, a melyben azt már most is vármegyénk számottevő kultúrtenyésztőjének tartjuk. A főgymnasium mellett létező Szt. Ágoston segélyegylet vagyonát Horvát Sándor kezelése alatt úgy megszorodott, hogy az egylet ezidő szerint éveukint 250—300 tanuló lát el iskolai könyvekkel.

A példás rendet, mely az igazgatói irodában meghonosodott, fentartotta a társházban is. Ennek anyagi ügyeit jelentékenyen fejlesztette és felvirágoztatta az általa újra életbe hívott nemesi konviktus által, mely rövid idő alatt jó hírnévre tett szert s számos vagyonos család gyermekének jó elhelyezést, kifogástalan ellátást biztosított.

A közügyek terén, mint a nyitra-zobori hegyközség elnöke fáradhatatlan és üdvös tevékenységet fejtett ki, mindeure kiterjedő figyelme, lelkes ügyszeretete, a közjóra irányított önzetlen szolgálatkészsége, mindmegannyi hathatós tényezői voltak annak, hogy a hegyközség ügyei a fokozatos és örvendetes fejlődés útjára tereltesse. Az elhunyt elnök maga is szenvedélyes szőlőművelő volt, két gyönyörű szőlőterület birtokosa, melyek közül az egyiket két év előtt tetemes anyagi áldozatokkal szerezte meg.

Majdnem.

Irta: Zöldi Márton.

Cziber Gereben majdnem a világ legnagyobb kalandhőse volt. Majdnem mindennap veszélyeztette a maga és mások életét. Galáns kalandokban majdnem fölülmulta Casanovát, férfias éretnyekben majdnem túlszárnyalta Bayard-t.

Szünetlenül kalandok, izgalmak, veszélyek röpködtek körül. A halállal, a megsemmisüléssel majdnem állandóan kacérkodott. És csodálatosképpen soha semmi baja nem történt. Egy hajszála sem görbült meg, noha a szóban forgó hajszálak majdnem az egész fején, kivéve a kopasz bútot, deresedni kezdtek.

Vízvezeteki hivatalnok volt. Pontos, megbízható, sőt majdnem pedáns, ami hivatalnok embernél becses kvalitás. Izgalmas, hajmeresztő kalandjait a hivatalon kívül élte át. Majdnem mindennapra esett egy örületes salto mortale. Az az ember, aki cigarettával dinamit-hordókon táncolt, az jámbor nyárspolgár-életet él Cziber Gerebenhez képest. Majdnem ezer halált halt, a mellett egészséges maradt, mint a makk...

Érdekes, hogy egy kalandját sem hallgatta el. Nyugodtan, a legcsekélyebb izgalom és emfázis nélkül beszélt róluk. Ilyeténképp:

— Képzéjétek fiúk, ma majdnem fölfricskáltam egy lovassági tábornokot.

— Apropó, gyerekek, el kell mondanom, hogy az éjjel majdnem elszóktettem egy spanyol infánsnót a Buzalkából.

És részletesen, kimerítően beszámolt azokkal a sajátságos körülményekkel, amelyek között a lovassági tábornokkal kínos konfliktusba elegyedett, s azt a kalandos éjjelt, amelynek izgalmai között a spanyol infánsnóval megismerkedett. A közbevetett kérdések nem hozták zavarba. Pontosan számot adott a legjelentektelenebb apróságokról, a tábornok koráról, családi állapotáról: az infánsnó toalettjéről, hajszinéről, arckenőcséről stb.

És amellet nyugodtan pödörgette tuskés, fakó bajuszát és sodorgatta cigarettáját.

— Bizony, gyerekek, majdnem...

A „majdnem” nélkül ezerszer átlyukatott, csúfosan szejjelroncsolt törvényszéki hullá lett volna. Nemcsak ő, de mindazok, akik kalandjaik szféráiba kerültek. De a „majdnem” sohase hagyta cserben. Az volt a nemtője. A „majdnem” örködött fölötte, amikor átúsztta a Niagara-zuhatagot, amikor leszállt a Vezuv kráterébe, amikor glesereken küszött föl s hirhedt brigantikkal viaskodott életre-halálra az Abruzók szakadékaiban.

— Bizony, majdnem otthagytam a fogamat.

lan, csöndes hajlekába befogadja a hihetőleg gyorsan szaporodó rend fiait.

Az anyagi kellekek híján csak lassan, részletekben valósíthatták meg forró vágyukat, de az őszinte szeretet, mely minden oldalról irányukban megnyilvánult, nemkülönben az erélyes, tettekre és fáradalmat nem ismerő rendtagok buzgalma megsegítette őket abban, hogy nemsokára ott emelkedett a nagy remeteség célszerűen megépített homloképületével, háttérben a cellákkal övezett templommal, köröskörül gyümölcsös és veteményes kertjeivel.

Egy kis oázis támadt a lakatlan vadonban, valóságos paradicsommá alakították a nekik kijelölt helyet, honnan idők folyamán tovább iparkodtak plántálni a zobori csemetét s alig hogy sikerült nekik a zobori remeteséget minden tekintetben megszilárdítani, más helyekre is telepítették a romualdi családot, úgy hogy nemsokára Lánzséron, Majkon szerveztek remeteséget s a lechnici, előbb karthauzi vörös kolostor is kamalduli remeteséggé alakult át.

De jöttek a dermesztő, fagyasztó idők, melyek tönkretettek a jámbor lelkek örömet, melyeknek csipős dere lefagyasztotta a kamalduli életfa minden rügyét s virágzásnak indult hajtását.

Életrajzi adatait a következőkben közöljük:

Horvát Sándor Csepregen Sopron vármegyében született, 1844. május 2-án. A középiskolát Kőszegen, Sopronban és Győrött végezte. 1863-ban felvétette magát a győri egyházmegye növendékpapjai közé, a honvéti 1867-ben, mint II. éves theológus a kegyes tanítónak lett. A Vácott töltött próbaév után 1868-ban Keeskeménten, 1869-70-ben Nyitrán volt tanár. Itt alapította a ma is fennálló ifjúsági önképzőkört. 1870-ben pappá szenteltetvén Vácra és Szegedre küldték gymnasiumi tanárnak, hol megszerezvén a tanári oklevelet, 1879-ig működött. 1879-80-ig Kolozsvárott, 1880-86-ig Veszprémben tanított, s innét 1886-ban Nyitrára nevezték ki igazgatónak. Itt 1890-ben a rendház főnöke s a piarista hittudományi intézet igazgató tanára lett, míg az intézetet Kolozsvárra helyezték. 1897-ben megkapta a főigazgatói címet, 1906-ban pedig kormánytanácsossá választották. Hosszú tanári pályája alatt figyelemre méltó irodalmi működést is fejtett ki, 1896-ban kiadta a nyitrai piarista társház okmánytárát 1698-1849.

Földi maradványait Budapesten helyezték örök nyugalomra július hó 26-án, lelke üdvösségéért az engesztelő szt. miseáldozatot július 29-én mutatatták be a rend nyitrai társházának templomában.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Cséplés előtt.

Mióta hazánkban a mezőgazdasági munkásokra kötelezőleg életbe van lépítve a baleset elleni biztosítás intézménye, azóta megdöbbenve látjuk, hogy a mezőgazdasági foglalkozás során is hány embert ér baleset, sőt halálos szerencsétlenség. Nincs ember, a ki nem tudná, hogy például csépléskor hány halálos kimenetelű szerencsétlenség történik, jóformán az etető és a gépszijak közt ólálkodik a halál és a mi munkásaink még nincsenek annyira belenevelve az elővigyázatos cséplési dolgokba, hogy elkerülhetnék a rájuk néző veszedelmeket.

Ebben a helyzetben a tulajdonos vagy a cséplőgép vállalkozóknak igen meg kell gondolniok azt, hogy a Kuria elvi döntést hozott és megállapította a hátramaradt család kártérítési igényét, a melynek feje a cséplési munkában elpusztult. Nagyon helyes, nagyon üdvös és nagyon előrelátó dolog lesz megmondolni, hogy a gazda, vagy vállalkozó elviselheti-e ilyen nagy terhet? Nem kell-e már a munka első napján, a mire az országos törvény alkalmat ad, — kollektív biztosítással munkásaink balesetre való kártérítéséről gondoskodni? A múlt évi balesetekről való statisztika szerint 9000-en felüli a mezőgazdasági balesetek száma, mely azonban teljesnek nem mondható, mert hiszen ezt a számot a munkáspénztár vezette azokról, a kiket

orvosoltattak. De hát még ezenkívül hány baleset lehetett, melynek áldozata a pénztárnak nem volt tagja.

Mindezekből kitűnik, hogy a gazdasági munkássegítő pénztárban egy rendkívül üdvös intézményt birunk, a melybe való önkéntes belépésre szólítjuk a falu népét, jegyzőjétől kezdve a legkisebb emberig. Mert ennek a pénztárnak tagja lehet mindenki, aki ha csak mellekesen is mezőgazdasági dologgal foglalkozik. Annaira ki van terjesztve az intézmény áldásaiból való részesedhetés, hogy például akinek egy kaptár méhe vagy egy tojós tyúkja van, — az már a pénztárba beléphet. És pedig beléphet nyugdíjra. Lássuk csak röviden, mit ad a pénztár nyugdíjas tagjainak.

1. Ha tíz évi tagság után munkaképességét bármely okból előreláthatólag mindenkorra oly mértékben elveszti, hogy a fogvatkozás következtében felényit sem képes évenként megkeresni, mint a mennyi egy helybeli (nő, férfi) gazdasági munkás évi átlagos keresménye, elete fogytáig, illetőleg keresetképtességének netáni visszanyeréséig tíz korona havi segélyt (nyugdíjat) kap; ha ha pedig a keresetképtelenség tíz éven belül állana be s a tag a tagsági díjakat nem akarja addig fizetni, a míg a segélyre való joga megnyílnék: a pénztár a befizetett tagsági díjakat, az előzőleg netalan kifizetett segélyösszegek betudásával a tagnak kamat nélkül visszafizeti; 2. ha meghal a tag és halálát nem baleset okozta, akkor családjának; ha legalább 10 évig volt tag 250 korona, ha legalább 15 évig volt tag 270 korona segélyt, vagy ha családjá nem maradt, temetésére 100 kor. segélyt ad a pénztár; ha pedig a tag halála a belépéstől számított 5 éven belül következne be, a pénztár a befizetett tagsági díjakat az előzőben netalan kifizetett segélyösszegek betudásával, a hátramaradt családnak kamat nélkül visszafizeti; 3. ha előbb még segélyt nem kapott 65 éves korában a tag 100 koronát kap, ha azonban 65 éves korán túl munkaképtelenné válik, a havi 10 korona segélyt is megkapja, illetőleg ha baleset éri, a baleseti segélyeket s ha meghal, családjá a halál esetére szóló segélyt is megkapja; 4. a pénztár központi igazgatósága különös méltánylást érdemlő esetekben háromszáz koronáig terjedhető rendkívüli segélyt adhat annak az első csoportbeli rendes tagnak, a kit tartós betegsége képtelenné tett arra, hogy valamely szabályszerű szerződéssel elvállalt munkáját teljesítse s e miatt magát és családját sem tudja eltartani; 5. ha a tagot baleset éri: ingyen gyógykezeltetik, ha a baleset miatt egy hétnél

tovább munkaképtelen, mindaddig, míg munkaképessége helyre nem áll, 60 napon belül naponként 1 korona, 60 napon túl pedig mindaddig, míg munkaképessége helyre nem áll, tehát esetleg életfogytáig havonként 10 korona segélyt kap; ha a baleset következtében meghal, hátramaradt családjának egyszersmindenkorra 400 korona segélyt, vagy ha családjá sem maradt, temetésére 100 korona segélyt ad a pénztár.

Ezt adja a pénztár évi 10 kor. 40 fillér járulékért. De természetes, hogy 1200 koronáig felfokozható a nyugdíj a mikor a fizetni való 10-szer annyi.

A mai aktualis alkalomból visszatérünk a cséplőgép-nél alkalmazott munkások biztosítására és itt felhívjuk az érdekelt gazdaközönseget, hogy a kollektív biztosítás oly minimális tételű és a biztosításnak emulasztása oly terhes felelősséggel jár, hogy igen nagy fokú indolenciáról tesz tanúságot az, a ki munkásainak sorsáról nem gondoskodik.

Ujdonságok.

Kath. Nagygyűlés.

Az Országos Katolikus Szövetség, mint a katolikus nagygyűlések rendezője, értesíti a magyar katolikus társadalmat, hogy a

IX. Kath. Nagygyűlést

folyó évi augusztus hó 29. 30. és 31. napjain Szegeden rendezik.

A nagygyűlés programja a következő:

Augusztus 29-én, vasárnap reggel 9 órakor Veni Sancte.

11 órakor a Katolikus Népszövetség gyűlése az újszegedi sátorházban. Delután 4 órakor

I. nyilvános (megnyitó) ülés.

Fel 7 órakor Eucharisztikus körmenet a belvárosi templomból.

Augusztus 30-án, hétfőn reggel 8 órakor szentmise a belvárosi templomban. 9-12 és 3-5 órakor a szakosztályok működése.

I. *Hitbizalmi charitatív szakoszt.* a közművelődési paktóban. Targyai: Hitvédelem, kongregációk családvédelem, szegényügy.

II. *Közművelődési szakoszt.* a főgimnázium disztribúciójában. Targyai: Ker. művészet, irodalom, sajtó, neveléstudományok, iskolai és szabadoktatás, ifjúsági mozgalmak.

III. *Szociális szakoszt.* a városháza disztribúciójában. Targyai: Mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi ügyek.

Hétfőn reggel 8 órakor a kath. legényegyesületek elnöki értekezlete a Kath. Körben.

Delután 5 órakor:

Megjegyzem, egy foga sem hiányzott. Fakók, plombosak voltak, de teljes számuak. Sőt, jó órában legyen mondva, testén a zúzódásnak sehol a legesekelebb nyoma sem volt fölfedezhető. Jól táplált, kissé lomha test, savós szemekkel, s néhány szabálytalan alakú szemölcsessel. Az úgynevezett porhüvely nem jelezte, hogy majdnem a legrettenthetetlenebb lelkek egyikét hordozza.

Megvallom, sok élvezetet találtunk előadásában. Egy szavát se hittük, de szívesen hallgattuk. Mert az idők során bizonyos artistikus módszert sajátított el. Meg tudta festeni kalandjainak milieujét. A részletekben szürkeségre törekedett, a nánszokban diszkrécióra. Aztán tudott a valószínűségeket manipulálni. Nápolyi kalandokat akkor hallottunk tőle, ha két hétig Káposztás-Megyeren tartózkodott. Ilyenkor néhány olasz szót is kevert az előadásába: per bacco, corpo di dio stb.

A távolabbi zónákba eső kalandokat olyan idősakba helyezte, amikor még nem ismertük. Ha nőkről beszélt, csak kezdőbetűket említett.

— Roppant érdekes volt, mikor D. E. örgróf leányát szöktettem meg. A csónak majdnem fölborult, az örgróf majdnem lelért, a lovak majdnem elragadtak...

Üres kézzel sohase jött közénk. Mikor a fantáziája elbágyadt, s a kedve lelohadt, akkor

megelégedett jelentéktelen, köznapi veszedelmekkel.

— Alig öt perce, hogy a villamos majdnem elgázolt.

— Ma reggel pisztolypárbajom volt. Majdnem ott maradtam.

Ha faggattuk, szívesen elmondta a párbaj előzményeit. Színesen, vonzóan, novellisztikus ötletességgel. Hamar belemelegedett. Többnyire neves primadonnáért verekedett, akiket valami léha kaszinói tag megrágalmazott. Ezt ő nem tudta eltűnni.

— Majdnem pofonütöttem azt az úrficskát. Becsületesem! Nem tűrök szemtelenségeket.

És roppant csodálkozott magán, hogy nem tette meg. Mert imádkozta a színésznőket, noha évekig nem járt színházba.

Az általános képviselőválasztásoknál, vagy ha időközben egy kerület megürült, Cziber Gereben mindig majdnem föllépett.

— Tudjátok, hogy tegnap majdnem leutaztam a kerületbe.

Az osztálysorsjáték húzásánál is majdnem mindig ő ütötte meg a főnyereményt. Azokat a sikkasztókat, akiknek elfogatására nagy díjakat tűztek ki, majdnem mind ő fogta el. Beszélt, vacsorázott, brudert ivott velük, de a végzetes majdnem kirántotta őket a kezéből.

— Sajjalom. Majdnem a zsebembe eresztetem a pénzt...

A nőszüléssel évek óta komolyan foglalkozott, s néhány milliomos hajadont majdnem el is vett feleségül. Egyszer a borneói kormányzó özvegyének udvarolt élet-halálra, s majdnem oltárhoz vezette. De akkor olvasta a lapokban, hogy Borneóban politikai zavarok ütöttek ki.

— Már majdnem Borneóba utaztam, de megdöntöttem a dolgot. Tudjátok, nem szeretek idegen országok belügyeibe avatkozni. Hisz ismertek...

A legutóbbi időben szokatlan izgalommal beszélt a legújabb kalandjáról.

— Egy leányt ismertettem meg Budán. A Gellerthegyen innen... Csodás alak, mesés fogak... Tudjátok, majdnem kreol-szépség...

— Majdnem?

— Igen, tudniillik szőke. Az apja híres zenész volt. Majdnem operaigazgató. A nyáron halt meg majdnem... azaz egészen. Félkezű volt szegény. Macsovánszkyknak hitták. Híres lengyel család. Majdnem királyi vér...

— Ismertem, — szólt közbe a vendéglős.

— Ah, ön ismert?

— Igen, sokszor verklizett az udvarban. Gereben nem jött zavarba.

II. nyilvános ülés.

Este 7 órakor zárt ülés a Katolikus Körben, utána ugyanott közös lakoma.

Augusztus 31-én, kedden reggel Magyarországi Nagyasszonya szobrának, mint a Nagygyűlés misszióemlékének felszentelése a szegedrókusi templom terén. Reggel 1/2 8 órakor szentmise, szentbeszéd, szoborszentelés és megkoszorúzás. Utána diszfelvonulás Ujszegedre. Délelőtt 11 órakor

III. nyilvános (záró) ülés.

Délután a Nagygyűlés által kiküldött képviselők jelenlétében folynak még le:

1. A szegedi katolikus legényegyesület ünnepélyes megnyitói ülése.

2. A katolikus hittanárak és hitoktatók csanadegyházmegegyeztetésének alakuló ülése.

3. A szegedi kath. patronage megnyitói ülése.

A Nagygyűlésre kétféle jegyet lehet váltani. A tagsági jegy ára 5 korona, mely minden ülésre szól és a nyilvános üléseken állandó ülőhelyre jogosít. Áraban befoglaltatik a Nagygyűlés évkönyvének ára is. A belépő jegy ára 1 korona, mely a zárt üléseken kívül minden ülésre szól.

A Nagygyűlés tagjai már a hídvaló átjárás miatt is a Nagygyűlés jelvényét tartoznak viselni. Ára 30 fillér.

A Nagygyűlésre jelentkezni az Orsz. Kath. Szövetségnek (Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.) lehet, ahol a tagok részletes programot, jegyeket, jelvényeket, utazási igazolványokat kaphatnak.

Az elszállásolást a szegedi rendező bizottsághoz (Kath. Kör) kell fordulni. Vannak vendéglői, internátusi és magánháznál való szállások, különös tekintettel a társas szállások. A szegedi bizottságnál kapható a bankett-jegy is 3 koronáért. A tömeges jelentkezéseket a plebániák és katolikus egyesületek útján legalkalmasabb megtenni.

Budapest, 1909. július 1-én.

Az Orsz. Kath. Szövetség.

Bangha Béla S. J. primiciája.

Ritka szép ünnepet ült július hó 31-én Nyitra város katolikus közönsége. Bangha Béla jézustársasági áldozópap mutatta be e napon első szent mise áldozatát a nyitrai irtalmas nővérek templomában, páratlan templomi fényvel, mely ezt az alkalmat a legbüszköbb áhitat lélekemelő ünnepévé avatta. A manuduktori tisztet Vagner József praelátus, prepost-kanonok teljesítette, a szent beszédet dr. Franciscy Lajos mondta, a ki kiterjeszkedve a jézustársasági áldozópapok életpályájára azt tábori szolgálathoz hasonlította, melyben a munka és a pihenés ideje mindig bizonytalan, de a munka terhe és kötelessége mindig meg van határozva. Az irtalmas nővérek énekkarának gyönyörű éneke — mondani is felesleges — nagyban emelte az ünnep magasztosságát. Mise után az új pap előbb pápai áldást osztott ki, aztán primiciális áldásban részesítette a közönséget. Könnyekig megható jelenet volt, midőn a

— Az a másik ag, a verklis-ag... Tegnap megkértem a leány kezét... Az anyja igent mondott.

— És a leány?

— Majdnem...

És boldogan mosolygott. Utána három hónapig nem láttuk. A pincérről megüzente, hogy minden üres idejét a menyasszonyánál tölti. Sajnálunk t ávölletét. Úgy megszoktuk hazudozásait az ebédnél mint teszem a fogpiszkálót. Gyakran emlegettük.

Mit csinál az a fiú?

Erre a kérdésre ő adta meg a választ a mult heten. Megjelent. Szokatlanul komoly, hogy ne mondjam, komor volt.

— Mit csinál a menyasszonyod? — kérdeztük.

— Elutazott! — hangzott a rövid válasz.

— Hová?

— Nászútra.

— Mással?

Igent intett a fejével. Aztán hozzátette:

— Majdnem a feleségem lett...

— De hiszen jeggyűrű van az ujjadon!

— Igen. Megnősültem.

— Kit vettél el?

— Az anyját, maj...

Nem szölt többet. Valami a torkán akadt...

A „majdnem“ szó... Először életében... Megilletődve állottunk körül... A jeggyűrű bágyadt fénye alattomosan pislogott felénk. Majdnem könyvek gyűltek a szemébe...

primiciás testvérei kis gyermekeiket, köztük egy hat hónapos csecsemőt az oltár számolyához, az áldástórtó új misés kitárt karjai alá hozták. A fényárban úszó oltár, a ragyogó környezet a kis apróságokban a szokatlanság érzését ébreszthette fel, mert kesergő pityergést hallattak. Megemlítettük még, hogy az újmise alatt a primiciás hozzártatózói és a hívek közül is számosan járultak az Úr asztalához. Az új pap ma vasárnap délelőtt 10 órakor az alsó-városi plebánia templomban, délután 1/2 3-kor pedig az irtalmas nővérek templomában szent beszédet mond, s jövő szerdáiig marad Nyitra, a honnét Nagyszombatba és Kaloosára utazik rövid időre, aztán pedig tanulmányi folytatására Innsbruckba tér vissza.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Borovánszky László trencsényi törvényszéki joggyakornokot a lipótújvári járásbíróvához jegyzővé nevezte ki.

A nyitrai m. kir. pénzügyigazgatóság Miklóskai László m. kir. pénzügyi fővizgátót Holicra szemlésszé nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Hodinka Ernő vágyújhegyi kir. járásbíróvához jegyzőt a nyitrai kir. törvényszékhez helyezte át.

Hannig Kazimira irtalmas nővért, a nyitrai felsőbb leányiskola tanítónőjét előljáróságára Bonyhádra az ottani polgári leányiskolához helyezte át, s egyúttal vezető nővérré nevezte ki.

Vizsgálóbírói kirendelés. Az igazságügyminiszter a nyitrai kir. törvényszék területére vizsgálóbíróvá dr. Tojfalussy Béla kir. törvényszéki bírót rendelte ki.

Eljegyzés. Nagy Gyula deési cs. és kir. állatorvos eljegyezte Csermák Gizikét, Csermák Ágoston a trencsényi Erzsébet szálló berlőjének leányát.

Főúri kirándulás. Gróf Erdődy Imre és neje szül. Migazzy Irma grófnő, továbbá vejük gróf Hardegg János és neje szül. Erdődy Ilona grófnő, valamint Erdődy Jella és Oberndorf Many grófnők a mult napokban több gépkocsin Galgócra Aranyosmaróthra rándultak ki, a honnét a Migazzy-kastélyban való rövid tartózkodás után visszatértek a galgóczi várba. Az utat Galgócra Aranyosmaróthig másfél óra alatt tették meg, s ugyanannyi időt vett igénybe a visszautazás.

Iskolatársak találkozója. A budapesti központi papnevelőintézetnek 1884-ben végzett növendékei f. hó 3-án Nagyszombatban huszonöt éves iskolatársi találkozóra jönnének össze. Tizenhatan hagyták el a mondott évben a központi szemináriumot, a kik közül azóta négyen haltak meg. Az elhunytak között van ifj. Bobok József volt szentszéki jegyző, később mocsonoki plebános. A találkozóon megjelennek: Hukl György igali (Somogy m.) plebános, Praznovszky Antal újvárosi plebános, Richter Antal besztercebányai theol. tanár, Sinkó József nagyszombati főgymn. igazgató, dr. Teszelszky József nagybiccsei esp. plebános, orsz. képviselő, Zárjeczky Viktor fokszabadi (Veszprém m.) plebános és dr. Franciscy Lajos nyitrai theol. tanár, lapunk fel. szerkesztője. Az iskolatársak, akik között szemináriumi együttletők alatt mindig igaz testvéri szeretet uralkodott, ez alkalommal harmadszor jönnek össze a szemináriumból való távozásuk óta, ámbar vannak köztük olyanok is, a kik most először fogják viszontlátni egymást.

Orvosi jubileum. Dr. Biringer Ferenc a nyitrai vármegyei közkórház igazgatója, f. h. 1-én tölti be kórházi orvosi működésének huszonötödik évét. Az a negyedszázad, melyet dr. Biringer a nyitrai vármegyei közkórházban töltött, két emlékezetes tényről örökölt meg. Emelte a kórház színvonalát, oly annyira, hogy ez az intézményünk manap az ország legjobb, legkiválóbb kórházaival rend, tisztaság, orvosi szaktudás dolgában egy sorban áll. Meleg humánus érzéssel felkarolta a szenvedő embereket, a kik dr. Biringerben a lelkiismeretes, tanult, odaadó és szorgalmas orvos mellett, az érző szível bíró emberbarátot is ismerini tanultak. Lesz meg alkalmunk bővebben méltatni ezt a negyedszázados orvosi munkát, mely a tudásnak és a humanizmusnak szövetséges szolgálatában folyt le, most azonban lelkes örömmel üdvözljük a jubiláns és kívánjuk neki, hogy az Isten adjon neki továbbra is erőt nemes hivatásának betöltésére.

Adomány egy iskolának. Bende Imre püspök a tormosi iskola előtti tér bekerítésére 36 db. tölgyfa oszlopot és 5 ezer téglát adományozott, mely adományt O nagyméltóságának az iskolaszék nevében hálás köszönetet mond P. Kubiss Jeromos, iskolaszéki elnök.

Szent István ünnepét Esztergomban az idén is az előző évekhez hasonlóan, de tágabb keretekben ülik meg. A rendezőség élén maga a város polgármestere, illetve tanácsa áll. Az ünnepség kiemelkedő részei: a diszfelvonulás, pontifikális nagymise és egyházi szónoklat, szent István király születésnapjának megkoszorúzás, magyar zenetörténeti énekelődás és országos regatta-verseny lesznek. A részletek megállapításán negyven tagból álló bizottság dolgozik. Az előjelekből ítélve az idei ünnepség úgy tartalom, mint arányaiban a mult évit felülmúlja.

Meghívás a magyar keresztény iskola-testvéreket képző és segélyező országos egyesületnek Szegeden, a katolikus körben 1909. évi augusztus 30-ik napján délelőtt 10 órakor tartandó hetedik évi rendes közgyűlésére. Tárgysorozat: 1. Az igazgató-választmány évi jelentése. 2. A számvizsgáló-bizottság évi jelentése; a számszámítások feletti határozathozatal. 3. Esetleges indítványok. Gróf Zichy Aladár elnök. Dr. Zlinszky János i. titkár.

Bresztyenszky Kálmán, a privigyei ker. képviselője olyan tevékenységet fejt ki kerülete érdekében, melyet mintaszerűnek kell mondanunk. Nem is tudunk képzelni képviselőt, aki többet fáradojon népeért, mint ő. Csak egy példát akarunk felhozni száz közül, Tuzsina községét. E község reorganizálásában a község lelkesen kívül neki van orszlán része. Telen a népszövetség szervezésében vett részt. A fogyszövetkezet ujjalakításánál minden fontosabb aktusnál ott volt. Két éven keresztül dolgozott, agítált, mozgolódott, hogy a szövetkezet italméréshez jusson, ami sikerült is. Ő kerületében, sokszor ennek keretén kívül is, minden üdvös mozgalomnak a lelke. Bármely fontos ügynél ott van. Egy képviselő, aki így fogja fel hivatását, népképviselő a szó legnemesebb értelmében, a ki választói szívébe írja be áldozatkész működésének tiszteletét.

Jegyzők nyári mulatsága. A trencsényi községi és körgjegyzők július 18-án tartották Rajeczfürdőben előre hirdett nyári táncmulatságukat. A fürdő helyiségei alig bírták befogadni a farszto munka után egyszer saját javukra is mulatni vágyó jegyzői kart, csak úgy nyüzsgött a mulató tömeg. Körülből 60 községi jegyző vett részt a mulatságon, ami igen tekintélyes szám. Ott voltak azonkívül a vármegyei központból: Smialovszky Valér főispán családjával, Baross Jusztin alispán, Petrárs Károly árvaszéki elnök családjával, Rudnay István főjegyző, Szalvazky Pál vármegyei főügyész, Környey Ferenc erdőtanácsos, Baross János, Motesiczky Imre, Liha László, Tafferner Gyula főszolgabírák és még igen számosan.

Sörárpa és komló vásár Pozsonyban. A nyugatmagyarországi gazdasági egyesületek sörárpa vásárja a folyó évben Pozsonyban augusztus hó 22-én fog a Bellevue helyiségekben a termelők nagy érdeklődése mellett megtartatni. Az árpa kitűnő minőségekkel lesznek képviselve. A rendező egyesületekhez a folyó évben a sopronmegyei és bácsbokodrogmegyei egyesület is csatlakozott, mely utóbbi 1908. évi termésű kitűnő komlójával fog a vásáron megjelenni.

Bethlen Gábor Kör. Keresztény szelenu ifjusági intézményről lévén szó, készséggel teszünk eleget a Bethlen Gábor Kör elnöksége részéről hozzánt intézett azon kérésnek, hogy a Körre vonatkozó ismertetésnek lapunkban helyt adjunk. A budapesti egyetemnek és főiskolák protestáns ifjuságának egyetlen élő organuma a Bethlen Gábor Kör, a melynek célja a protestáns magyar ifjuságak Bethlen Gábor hazafias, vallásos és tudományos szellemében való összetartása, továbbá úgy erkölcsi, mint anyagi támogatása. E cél elérésére a Kör összejöveteleket tart, vallásos, tudományos, szépirodalmi, művészeti előadásokat, vidéki lerándulásokat rendez. Helyiségében billiárd és olvasótermet tart fenn, hol kellemes nyugodt szórakozással tölthetik tagjai szabad idejüket. A fővárosi lapokon kívül olvasótermében csaknem az összes vidéki lapok megtalálhatók. Nagy segélykönyvtár létesített tagjai számára, melyben azok a tanulmányaikban nélkülözhetetlen és nehezebben beszerezhető könyveket, jegyzéket szabadon használhatják. A fővárosi színházakba, hangversenyekre, tudományos és szépirodalmi, művészeti előadásokra, a tárlatokra kedvezményes jegyeket ad, szintűgy a fürdőkbe is. Legfontosabb azonban a Bethlen Gábor Kör életében az a segélyakció, melylyel felsegíti az arra érdemes tagtársait. Ez a segítő munka kiterjed a főiskolai ifjuság életének minden fontosabb mozzanatára.

Segíti anyagilag tagjait a Kör havi pénz, továbbá ebéd és vacsora segélyekkel. Megteremtette a Bethlen-otthont, mely évről-évre nagyobb arányokat ölt és a melyben keves pénzért, sőt egészen ingyen is kényelmes, állandó otthont nyújt szegény tagjainak. A Kör titkári hivatala (VIII. ker., Szentkirályi-u. 22. l.) rendelkezésére áll a szünidőben és mindenkinek, a ki hozzáfordul tanácsért, útbaigazításért. A középiskolából kilépő ifjuság bátran fordulhat hozzá. Ingyen kövvetit nevelői, korrepetitóri, irodai stb. állásokat s kér mindenkit, forduljon bizalommal a protestáns ifjuságnak ezen erős, lekes tábora felé, mely soha egy percére sem felejté magasztos hivatását: Istenért és hazáért. *Wagner Géza* szünidei elnök.

Uj csendőrör. Vágsellyen ez évi szept. 1-vel csendőrörst állítanak fel. Az állomás létesítése régi óhaját képezi Vágsellye és a környék lakosságának, mely az uj csendőrörstől a közbiztonsági állapotok jelentékeny mérvű javulását várja.

Ajándék a főkapitányi képtárnak. *Venczell Antal* esztergomi prélátus kanonok e napokban küldte meg arkéjét az esztergomi főkapitánynak. A kitünően sikerült arképet, mely a prélátust teljes díszben ábrázolja, *Buzna Sándor* pusztavogyerádi plebános festette.

Nyári multság. A privigyei kath. legényegyesület 1909. évi augusztus 8-án vasárnap, kedvezőtlen idő esetén e hó 22-én vasárnap Pustona közbirtokossági fenyves erdőben nyári táncmultságot rendez. Belépődij személyenkint 1 korona.

Adomány. *Dreher Antal* a felsőszücsi plebánia kegyura az ottani templom kibővítésére 2000 koronát adományozott, mely adományért a hívek nevében is hálás köszönetet mond *Aleithner József* felsőszücsi plebános.

Népünnepély a F. M. K. E. javára. *Blasko József* könyvkötő és *Klein Matyas* szigeti vendéglős ma vasárnap délután, mint a falragaszok hirdetik, nagy népünnepélyt rendeznek a Szigeten. Lesz dijkuglizás három értékes díjra, a melyet Zinz ekszerész szállít, lepenyevés, póznamaszás, multságos versenyek és látványosságok, serpen-tin és konfetti csata, este pedig tűzijáték. A zenét a pogrányi rezesbanda szolgáltatja, jó etelekről és italokról pedig a szigeti vendéglős gondoskodik. A népünnepély tiszta jövedelmét a nevezett rendezők a M. M. K. E. központi könyvtára javára ajánlották föl. Belépődij 40 fillér, gyermekjegy 10 fillér.

Halálozások. Özv. *Jancz Jánosné* szül. *Jancz Apollónia* hosszas szenvedés után életének 48-ik évében Budapesten elhunyt. A megboldogult tetemei Vágbeszterczére szállították s az ottani családi sírboltban örök nyugalomra helyezték.

Markovics-Holcselk *Mária* úrnő m. hó 26-án hosszú és kínos szenvedés és a haldoklók szentségeinek ismételt ájtatos felvétele után, életének 58. évében Koro-on vissza adta lelkét Peremtőjének. Hült tetemei m. hó 29-én d. e. 9 órakor Koro-on beszenteltetvén, Szomorfalura szállították át és az ott lévő családi sírboltban nyugalomra helyezték. Az elhunytban *Markovics János* korosi esp-plebános, *Markovics Viktor* és *Dénes* szomorfalvi földbirtokosok nővérüket gyászolják.

Ruscsák Aladárné, szül. *Sturcz Paula* július hó 27-én életének 36-ik évében Nyitrán elhunyt.

Szőlősgazdák figyelmébe. Időszakonként felmerülő azon hírrel ijesztgetik a szőlősgazdákat, hogy itt vagy amott valami pusztító szőlőbetegség ütötte fel a fejét. Ezzel szemben jó tudni a magyar szőlősgazdáknak, hogy ha telepeiken valami gyanus szőlőbetegséget észlelnek, forduljanak az: Ampelologiai Intézet igazgatóságához, mely minden egyes esetben díjtalanul ad felvilágosítást. Címe: Budapest, II., Debrői út 15.

Kereskedelmi alkalmazottak kitüntetése. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara a jutalmazásra méltó kereskedelmi alkalmazottak kitüntetése iránt ez idén is szándékozik a miniszter úrnak javaslatot tenni, miért is a kamara f. évi június hó 30-án tartott teljesülésének határozatából kifolyólag felkeri a kerület érdekelt cégeit, hogy az árukereskedelemben foglalkoztatott alkalmazottaik nevet az azok munkásságának méltatására, valamint a szolgálati és fizetési viszonyokra vonatkozó, esetleg a korábban más cégeknél kifejtett tevékenységet és feltüntetendő adatokat a kamarához hitelt érdemlő módon közölni és az alkalmazottak netáni okmányait is beküldeni sziveskedjenek. Az adatok beküldését a kamara f. é. augusztus hó 31-ig várja.

Iskolai értesítők. 4. A legszentebb Megváltóról nevezett Nővérek vezetése alatt álló *Flenger Mihály*-féle érsekújvári r. k. polgári s a vele kapcsolatos elemi leányiskola XV. Ertesítője az 1908—1909. iskolai évről. — Közli az igazgatóság.

A kis magyar Alföld gócpontjának szépen fejlődő és sok reményre jogosító intézete, az érsekújvári *Flenger Mihály*-féle polgári leányiskola. Az iskola előjárósága nagy gondal ápolja, fejleszti ezt a fiatal fát, mely bár gyümölcsöt terem már, a gyökérverés folyamatát még nem fejezte be. Most bővül az intézet fokozatosan elemi osztályokkal, melyek közül a mult iskolai évben a II-ik volt megnyitva. Az intézethez kapcsolandó internátus létesítése is most van folyamatban.

A polgári iskolába beiratkozott 106 rendes tanuló, a kik közül csak kettő maradt ki. A kimaradottaknak ez a csekély száma igen jó ajánló bizonyítvány az intézetre nézve, melynek előmeneteli eredményét még az a körülmény is dicséri, hogy elégtelen osztályzatot mindössze csak két tanuló kapott.

Beiratott ezenkívül 24 magántanuló, s ez a szám bizonyoságot tesz arról, hogy az intézet közkedveltségnek és jó hírnévnek örvendő azokban a körökben is, melyek különböző okokból gyermekeiket nyilvános iskolába nem küldik, de súlyt fektetnek arra, hogy gyermekeik jó hírű intézetben vizsgálzának.

A vallásérkölesi és fegyelmi állapot kielégítő volt, az iskolai ünnepek számát okosan mérsékelte a vezetőség s ezek köreiben fényes hely jutott a X. Pius pápa aranymiséje alkalmából rendezett ünnepnek.

Hosszasabban emlékszik meg az Ertesítő a május 27-én Pozsonyba rendezett kirándulásról. A helyet jól választották meg, Pozsony Érsekújvárról könnyen és gyorsan érhető el, a látnivalókat a vezetőség pedagógiai érzékkel válogatta ki, úgy hogy a tanulók figyelmet szentelhettek a város kulturális és humánus intézményeinek, valamint a környék természeti szépségeinek is.

A jövő iskolai évre a beiratások szeptember 1—3-ig eszközöltetnek.

Bimbó hullás. *Herberth Vilmoska*, dr. *Herberth Vilmos* érsekújvári orvos 2 hónapos fiacskája július hó 20-án elhunyt. A kis halottat Nyitrán temették el a családi sírboltba.

Templom Bábindalon. *Gyuricza József* bábindali birtokos, törv. hatósági biz. tag, nővéreinek hagyatékából Bábindal községben templomot épített. A tervrajz szerint csinosnak ígérkező templom költségvetése 32 ezer koronára van előirányozva. Ez a tekintélyes összeg hangosan dicseri az építő birtokos áldozatkésztségét.

Fürdők látogatottsága. *Pöstyénfűrdő* 1909. július 26-ig 8664 vendég látogatta, *Rajeczen* pedig 4782 volt a vendégek száma.

Pöstyén fűrdőből. *Női kalapverseny.* A vigalmi bizottság legközelebb női kalapversenyt rendez, melynél a díjak, melyek ebből az alkalmából kiosztásra kerülnek, általános szenzációt fognak kelteni. A verseny befejeztével a pályanyertes virágos gyümölcsös- és állatkertek nyilvános árverés alá kerülnek. Az ilykép befolyt összeg jótékony célra, elsősorban az uralkodó kalaphóbort folytán a tönk szélére jutott férjek fölsegélyezésére fog fordítottatni.

Bemutató. *Szabó Ferenc* az ujonnan alakított nyitrai színi kerület igazgatója július 21-én vult be társulatával a pöstyéni színház falai közé. A társulat már a bemutató előadás alkalmával is fényes jelét adta kitünő kvalitásának. *Szabó Ferenc* társulata különösen hang tekintetében jóval fölötte áll a *Richter* féle ensemblenek.

A bemutató előadásban *Mailart Aimé* a *Remete csengettyűje* című vig operáját adták a közönség osztatlan tetszése mellett. A darab főszerepeit a következők játszották: *Thibaud Szentés* *János*, *Georgette Paxy Margit*, *Belamy Bay L.*, *Silvain Nagy Gyula*, *Friguett Tarnai Leona*. Szentesben pompás humoru komikust, *Paxy Margit*ban jó hangu koloraturénekesnőt, *Bay László*ban kellemes organumu baritonistát bír a társulat. *Nagy Gyula* kitünő hangu tenorista, aki terjedelmes anyag fölött rendelkezik. Hangját a legmagosabb fekvetekben is teljes hatással tudja érvenyre juttatni. *Tarnai Leona* temperamentumos, verbéli szubrett.

Uj iszapfűrdő. A fűrdőhelynek az utolsó években szinte lavinaszzerűen megindult fejlődésében egy újabb, fölötte fontos stádiumba lépett. Mervadó helyen ugyanis elhatározták, hogy a látogatottság ily nem várt fokozódásával, illetőleg a fűrdők túlszűfoltásával szemben új iszapfűrdőt

emeltetnek, melynek előmunkálatait a napokban fejezte be *Szontágh Tamás* dr. főgeológus. A hatalmas arányúnak tervezett építkezés már a folyó év végén megindul. A megnyitás a jövő évad folyamán fog megtörténni s ha ez bármely okból lehetetlen volna, akkor ideiglenes kibővítéssel fogják a kellemetlen túlszűfoltásnak és hosszas várakozásnak elejét venni. Addig is, míg ez megtörténni, az illetékes tényezők ezuton kéri a n. t. fűrdőközönség szives elnézését.

Német orvosok tanulmányutja. Mint ismeretes a „Zentralverein für ärztliche Studienreisen“ szeptember 2. és 3. közt kirándulást tervez fűrdőhelyünkre. Ez ügyben, valamint a Budapesten tartandó nemzetközi orvosi kongresszus pöstyéni látogatása ügyében a fűrdőbizottság *Bodó Péter* urad. igazgató elnöklete alatt ma délután ülést tartott, melyen a fogadtatás és a program részletei kerültek megvitatás alá. A bizottság több tagjának felszólalása után *Winter Ármin* előadása alapján határozatba ment: a délután 1 órakor különvonattal érkező vendégek fogadtatása az állomáson. Lunch a *Ferencz-József* fűrdő előtt elterülő parkban. A fűrdők megtekintése, hatásuk és alkalmazásuk rövid magyarázata. A park, esetleg más közintézmények megtekintése. Ebéd a gyógyház teraszán. A Rónai szálló megtekintése, ott uszonna és gyülekezés, onnan délután 5 órakor elutazás. Az ülés folyamán a bizottság azon óhajának adott kifejezést, hogy a két kirándulás lehetőleg egyesítendő, mely ügyben a bizottság ugy a kongresszus titkári hivatalát, mint az Idegenforgalmi Vállalatot meg fogja keresni.

Féktelen hadnagy. *Taby Kálmán* honvédhadnagy, aki ellen egy minapi botrány miatt még folyik a vizsgálát, mult hó 25-én Székesfehérvárott összeszólalkozott *Zavaros Aladár* rendőrkapitánnyal, aki őt a kávéházi zárórára figyelmeztette. *Taby* hadnagy személyes sértésekkel illette a főkapitányt, a miért ez a hadnagy ellen a honvédkerületi parancsnokságnál megtette a feljelentést.

Zab és széna szállítás. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekeltet, hogy a kisbéri m. kir. állami ménes parancsnoksága az 1909. évi december hó 1-től 1910. július hó 31-ig szükségelendő 1100 métermázsza zab, és 2300 métermázsza széna biztosítása végett f. évi augusztus hó 4-én délelőtt 9 órakor írásbeli zárt ajánlati árlejtést fog tartani.

Kitiltott tankönyvek. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az 139077/908. számú rendeletével a „Školnik pre školy evanjelické a. v. vydal nitriansky seniorát. Druhé, napravené vydanie. V Senici. Tlačov Ján Bežu a Spol. 1906.“ továbbá a „Druhá Citanka a Mluvnica pre evanjelické a. v. počiatočné školy. Desiaté vydanie. Sostavil a vydal Ján Bežo. Tlačov Ján Bežu a Spol. V Senici, 1902.“ című tankönyvek összes kiadásait törvényellenes tartalmuk, rosszhiszemű adataik és egyáltalán magyar nemzetellenes irányuk miatt a hazai összes népiskolák használatából kitiltotta.

Postagalambok felszállása. Nagy népesödület volt július 22-én az érsekújvári főtéren. A komáromi postagalamb állomás katonái több kosár galambbal jöttek Ujvárho s azokat a főtéren eresztették szabadon. A közönség sokáig gyönyörködött a galambok iránykereső koválygásában. Az irányt talált nyilegyenesen továszálló csoportokat kedélyesen megjelnezték. Mindössze 169 galambot bocsátottak fel.

Köztisztasági állapotok Nyitrán. Figyelemmel kísérve a városi rendőrségnek napi jelentéseit, melyekben a külvárosi köztisztasági állapotokról számol be, szonórú kép rajzolódik elénk a polgárság bizonyos köreinek érzeketlen-ségéről a legelemibb enémű követelmények iránt. A számtalan panasz, melylyel az érdekelt szomszédok élnek a hatósági intézkedéseket nem respek-táló lakosok ellen, valóban felkelthetné a rendőrhatalóság figyelmét e közegészségügyileg is veszedelmes állapotokra, hogy azután sürűbben utána járva a dolognak, ellenőrzése is eredményesebb legyen. Bár magában a belvárosban sem kifogás-talanok a felhozott viszonyok, itt különösen a külvárosi részek elhanyagoltsága tűnik előtérbe, honnan özönével érkeznek a panaszok egyesek vetkes könnyelműsége miatt, kik ellen a hatósági közbelépés is csaknem eredménytelennek bizonyult. Pedig ugyancsak megkivántató az erelyes fellépés azokkal szemben, kik például arra vete-mednek, hogy az állati piszkokat az utcák köve-zetére szórják. Ezeknek a kevésbé biztató jelen-ségeknak kiküszöbölésére pedig számos mód kínál-

koznék. Ne szorították a jövőre nézve a rendőri vizsgálat és eljárás pusztán a feljelentések kapcsán tudomásra jutott esetekre, hanem fejtsen ki maga a hatóság rendszeres ellenőrzést e visszaélések megállítására. Az időnkinti vizsgálatok biztonnal meghoznak a kívánt eredményt, ha a kihágások szigorú rendszabályozással büntetnének, amint hogy ez most a feljelentések folytán történik. Meg vagyunk róla győződve, hogy ha a rendészeti törekvéseket ilyen mindenre kiterjedő figyelem fogja vezérelni, ezen a téren is teljes javulás fog beállni, amint ez más irányban máris megnyugtatólag érezteti hatásait.

Az első „Vágsellyei Takarékpénztár” Negyeden képviseletet létesített, melynek vezetésével az igazgatóság Schulcz Sándor negyedi lakost bízta meg.

A nyitra — üzbég — radosnai helyiérdekű vasut engedélykérőjét már kiadták Gregersen G. és fia budapesti vállalkozó cégnek azzal a kötelezettséggel, hogy az engedélyes köteles a pályát legkésőbb 1 1/2 év alatt megépíteni és a közforgalomnak átadni. A szóban forgó vasut a m. kir. államvasutak Nyitra állomásából kiindulólág a m. kir. államvasutak nyitra—üzbégi vonalának együttes használata mellett a m. kir. államvasutak Üzbég állomásáig és innen kiágazólág Radosnái vezetendő vonalból és a radosnai kőbányához vezetendő vontató vágányból áll. Az építési és üzletberendezési tőke 5.503.000 koronában van megállapítva, melyből forgalmi eszközök beszerzésére 186.000 koronát kell fordítani.

Vasárnap a postán. A postások eddig évenként csak 5-ször ünnepeltek igazán. Karácsony, Húsvét és Pünkösöd első ünnepein, Urnapján, és Szent István napján. A m. kir. posta elnök igazgatója rendelete alapján ezután az összes Gergely-naptári ünnepeken és vasárnapokon reggel 8—11-ig tartanak hivatalos órát, a kocsiposta egyszer a levelhordók pedig kétszer kézbesítenek.

Új gyár. Rajeczen a zsolnai posztógyár által alapítandó új gyár ügyében a képviselőtestület jul. hó 11-én ülést tartott, amelyen egyhangulag elhatározta, hogy a gyár létesítését minden tőle kitelhető módon támogatja és hogy 8 1/2 holdnyi területet ingyen enged át a posztógyárnak. Az ülésben részt vettek külön meghívás folytán a gyár képviseletében Vogel S. vezérigazgató, Rózsa főtisztviselő és dr. Stern a társaság ügyésze.

Amerikai erkölcsök. Chodák Mihály Amerikát megjárt 22 éves nyitrai zerdahelyi nős napszámos m. hó 25-én éjjel bement Odescalchi herceg gazdasági istállójába, az ott égő lámpát eloltotta s több kézzúrást ejtett az istállóban alvó Horváth József 18 éves béreslegény arcán, úgy hogy az egyik szemét kiszúrta s a másik is alig ha lesz megmenthető.

Kényelmes intézkedés. E hó 28-án Linkenberg József párutcai vaskereskedő telefon útján felhívta a rendőrséget, hogy lakása előtt nagy verekedés van, küldjön ki a kapitányság rögtön két embert, akik a verekedőket megfékezzék. Erre a valóban sokat ígérő felszólításra meg is jelent a helyszínen a hívott két rendőr, de dolguk vajmi kevés akadt, mert a rémes „verekekedést” két alig 13—14 éves párutcai fiú rögtönözte. A dolog csattanójaképpen kislult, hogy a két fiú megfenyegette a vaskereskedőt, amiért 4 fillérrel akarta őket kifizetni azon munkájokért, amelyre felfogadta őket. A vaskereskedő igen kényelmes intézkedéséhez vajjon mit szól a fontosabb ügyekkel is tulterhelt rendőrség előjáró hatósága?

„Felvidéki Őr.” A nemzetiségi mozgalmak egyre nagyobb tért hódítanak a Felvidéken. A politikai és gazdasági téren való előretörésük megakadályozására és törekvéseik felszínre tartására július 15-ével Losoncon, „Felvidéki Őr” címen politikai és gazdasági havi szemlet indított meg Herczegh Jenő, a „Losonc és Vidéke”, szerkesztő-tulajdonosa. A folyóirat alakjában, csikos formában megjelenő lap szerkesztőségének tagjai a következők: főszerkesztő Török Zoltán nyug. főispán, szerkesztők: dr. Kovács Ernő országgy. képviselő és Keleti Oszkár ismert nevű nemzetiségi író. Felelős szerkesztő és lap-tulajdonos: Herczegh Jenő. A szemle minden hónap 15-én fog megjelenni. Most megjelent számának tartalma a következő: Olvasóinkhoz, (előszó). Berczik Árpád: Nemzeti politika. Török Zoltán: A magyar társadalom. Dr. Dömötör Mihály: A nemzetiségi igazgatás okai és leküzdésének eszközei. Keleti Oszkár: Pánszláv bankok. Sztudinka Ferenc: Közgazdasági feladatok a Felvidéken. (SZ.): A csernovai bős. — Tollhegyről: A tótkisfalusi „Zalán” futása. — Jobb felől

is . . . bal felől is. — A szürke esernyő. — Mese a kemény, a puha és a finom ökölről. — Az űr: Hírek, Lapszemle. — A magyarságot: Kultúregyleti és egyéb közlemények. — Közgazdaság. — Kivándorlás. — Pénzügy. — A Felvidéki Őr postája.

Kellemetlen iürdés. A nyitrai alsóbb osztályú fiatalok régi kellemes fürdési helyén az u. n. zügóban, szerdán a délutáni időben szokás szerint nagyszabású úszásokat rendeztek a folyó mindennapi vendégei. Javában folyt közöttük a versengés, amikor egyik társuk fuldokolni kezdett s mire észrevették, már már alámerült a habokban. Néhány bátrabb suhanc azonban segítségére sietett a fuldoklóknak, kit sikerült is a veszedelméből kimenteni. S ez az apró baleset cseppet sem zavarta a vig fürdőzőket, lévén a jelzett helyen az ilyen kellemetlen fürdés a nyári szezonban napirenden.

Szerencsétlenség gabonaszállítás közben. Súlyos kimenetelű szerencsétlenség történt múlt hó 26-án a délutáni órákban a sasimalomhoz vezető kocsin. Vidéki gazdaemberek gabonát szállítottak megőrés végett a malomba, utközben azonban a párutcai híd mellett az egyik erősen megrakott szekér kereke eltört s a rajta ülők a nagy téherrel együtt az ut mellett árokba zuhantak, oly szerencsétlenül, hogy két parasztszöny a lezuhanó zsákok alá került s mindkettő súlyos zúzódásokat szenvedett. Pusztán a véletlennek köszönhető a bajtól való menekülést a lovakat hajtó kocsis, ki idejekorán félre tudott ugrani. A sérült asszonyok egyike kis gyermeket tartott a karján s szinte a csodával határos, hogy az apróságnak sem történt baja.

Dühöngő ember. Sok baja akadt múlt hó 24-én a nyitrai rendőrségnek Kurcz György helyben alkalmazott cipészegéddel. A 19 éves fiatalember az alkonyati időben kapatos fővel nagy lármaival végigvonult a Törökkaputeren s az őt rendreutasító rendőrré kést fogva, az arra járó békes közönséget is leszurással fenyegette. A rendőrnek azonban csakhamar segítségére siettek rendőrtársai, kik a veszedelmesen fenyegetőző cipészegéddet bekisérték a kapitányságra. Itt a garázdálkodó legény ismét kitért virtuskodásában, mire a nagyobb baj elkerülése végett bilincsbe kellett verni s a rendőrségi zárkában elhelyezni. Megindítottak ellene kihágása és hatóság elleni erőszak címen az eljárást.

Kedélyes nyaralás. A szarkahegyi csőz a minap bekisért a rendőrségre egy Laufer Márton nevű suhancot, budapesti lakost, ki az ottani szőlők közti gyanus magaviseletével vonta magára a szemfüles csőz figyelmét. A kedélyes ifjú ellen, ki nyilván nyaralás céljából utazott le Nyitrára, beigazolt kihágása miatt eljárást indítottak a kapitányságon.

Hűtlen kocsis. Egy helybeli földbirtokos a napokban feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, ki a feljelentőnek költözökös alkalmával egy női kézi táskával, benne 40 korona ke-zspennzel lopta meg. A megejtett nyomozás során a rendőrség kipuhatolta a tettest Cserenka János kocsis személyében, kinél a lopott holni 6 korona híján megtalálhatták. Ezek alapján a hűtlen kocsis ellen eljárás indult meg.

A gyanus kinaló. E címen megemlíttük múlt heti számunkban, hogy Antmann helybeli ékszerész gyanuba fogott egy vidéki parasztszöny, aki nála egy értékes arany gyűrűt akart értékesíteni, de míg ő maga a rendőrségen járt panaszával, az asszony nyomtalanul eltűnt. A múlt hét folyamán a rendőrség nyomozás közben előállított egy királyrevisi napszámost, kiből a kérdéses ékszer kinalóját vélte felismerni. Minthogy az ellene felmerült gyanus okok tagadásával szemben nem igazolódtak be, szabadon bocsájtották, de a nyomozást tovább folytatják.

A ló meg a szántógépek. Nagy riadalmat keltett július hó 23-án az erzsébet-uti korzó publikumában azon csaknem végzettség vált incidens, melyet a felvidéki parcellázó bank szántógép szörnyetegei okoztak. A vállalat ugyanis valamely vidéki uradalomba szállította szántógépeit az Erzsébet-uton, hol a légszuszgár melletti vánház közelében szembe találkozott velök Bartek József kocsis egyfogatu kocsijával. A könnyű kocsiba befogott tüzes verű pára annyira megijedte a közeledő monstrumoktól, hogy örült vágatásban tört előre a város felé. A kocsin ült Bartek szerencsésen kiugrott a szélnek eresztett kocsiból, míg a lovat a közeli gazdasági hídnál sikerült feltartóztatni. Véletlen körülmény, hogy a nagy zűrzavarban valami szerencsétlenség nem történt.

Elfogott katonaszökevény. A nyitrai csendőrség a napokban kézrekerítette Krnics Tódor honvéd gyalogos közlegényt, ki néhány nappal előbb elszökött csapattestétől, meguntván a katonai gyöngyölet derűs napjait. A felsőbb hatóságának ellenszegült honvédet egyelőre rendőrségünknek adták át megőrzés céljából.

Elgázolt kis fiú. Múlt hó 23-án Nágel David erzsébet-uti lakos feljelentést tett a kapitányságon egy ismeretlen kerékpáros ellen, ki Jenő nevű 7 éves fiát az erzsébet-uti 3. számú ház előtt elgázolta, minek következtében a kis fiú jelentékeny sérüléseket szenvedett. A rendőrségen ezen feljelentés alapján nyomozást tettek folyamatba az ismeretlen kerékpározó kipuhatolására, ez eljárás azonban eddig eredményre nem vezetett. A rendőrség ezért erősen folytatja a nyomozást, annál inkább, mert az utóbbi időben több ilyen eset történt városunkban.

Veszedelmes perpatvar. Két vidéki napszámos ember veszedelmes módon akarta e hó 27-én elintézni a köztük fenforgott viszályt. Strausz József tormosi és Csesznák Péter gerencséri lakosok ugyanis a Hid-utcában kifent kesekkel támadtak egymásnak korábbi ellenségeskedésük folytán s valószerűleg nem szárazon mult volna el a perpatvar, ha a rendőrség közbe nem lép s le nem fogja a duhaj embereket. Mindkettőjük ellen eljárást tettek folyamatban.

Tűzek. Beregszegh községben július 21-én nagy tűzvész dühöngött, melyet a galgóci és lipótvári tűzoltóknak csak több órai kemény munka után sikerült megfékezni. Leégett 23 ház. Verbón július 26-án délben tűz ütött ki, mely a nagy szárazságban rohamosan terjedt. A pusztító elemnek egy zsidó kereskedő áldozatul esett. — Jul. hó 14-én Mikle András nagyihídi lakos háza ismeretlen okból kigyulladt. A tüzet csakhamar lokalizálták. A kár biztosítás révén megtérül. Az előjáróság a tűz keletkezésének okát nyomozza.

Rendőri hír. Megemlíttük múlt heti számunkban, hogy Janecz Mihályné erdőmajori lakosnő ellen július 16-án ismeretlen tettesek vakmerő rablótámadást intéztek, bűnös tervek azonban a közelben dolgozó munkások által megzavartva nem sikerült. A jól kiesztelt támadás végrehajtói alkalmas égerutat találtak a szomszédos erdőben, ami a rendőrség nyomozását nagyon megnehezíti. A támadás ideje óta lefolyt nyomozás eddig pozitív eredményre nem vezetett, mert a vizsgálat ez idő szerint csak felmerült gyanura támaszkodik bizonyos egyének ellen, kikre a tettség bűne eddig nem bizonyult. E nyomon megállapítást nyert, hogy az elmenekült egyének a közvetlen szomszédban levő tanyákról kerültek ki, amit egyebek közt már az is bizonyít, hogy a tettesek teljesen számoltak az eshetőségekkel. Azon körülményből, hogy a támadó egyének tudták, miszerint Janeczné a nyitrai hetivásáron jelentékeny összegű pénzhez jutott, azt következteti a rendőrség, hogy a tettesek az asszony közvetlen ismerősei lehettek. Most tehát ez irányban folyik a nyomozás.

Utállamosítás. Közgazdasági szempontból fontos szerepe van az utállamosításoknak, amelyekkel kiépített törvényhatósági közutak állami kezelésbe kerültek. Ezek által az állami utálózat kiégésztést nyer és a fontosabb közlekedési utvonalak állandó jókarban tartása biztosítva van. De az utállamosítások egyben hathatós támogatását képezik a törvényhatósági utálógynek, amennyiben az utalapot felmentetvén az át vett utak fenntartási költségeitől, az így nyert összegeket a törvényhatósági közutak továbbfejlesztésére lehet fordítani. Az utállamosításnál figyelembe kellett venni ugyanis, hogy a beruházási hitelből kiépített közutak egy pár évvel a kiépítésük után azt a fenntartási költséget fogják igényelni, amennyiben általában a közutak fenntartása kerül, tehát új költségek fognak előállni a közüti alapok terhére, amely költségek fedezésére az utalapot legnagyobb része nem lenne képes. Tehermentesíteni kellett tehát a törvényhatósági utalapotokat az utfentartási költségek tekintetében. E véghől a kereskedelemügyi minisztérium már az 1907. évi költségvetésének indoklásában egy nagyszabású új államosítási programot terjesztetett a törvényhozás elé, mely szerint 1907. évtől kezdve 1918. évig évenként átlag 280—300 km. összesen és kerekszámban tehát 3—4000 km. törvényhatósági közut fog állami kezelésbe átvétetni és ezzel a magyarországi állami közutak hossza kerekben 12.000 km-t fog kitenni. Ezen ut államosítások végrehajtásával a törvényhatóságok utalappjai mintegy 2 millió korona évenkénti kiadástól fognak felszabadulni. Folytatólág pedig 1918. év utáni 6 évben még kerekszámban 1010 km. törvényhatósági közut

lesz állami kezelésbe átveendő. Az utállamosítási program végrehajtásaképp az 1907. és 1908. években összesen 592 km. törvényhatósági közutat vettek át állami kezelésbe és ebben az évben további 321 km. törvényhatósági közutat fognak átvenni.

Pályázat ipari és kereskedői ösztöndíjakra. Lapunk olvasó közönségének iparos és kereskedői köreit figyelmessé tesszük a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara alább hirdetett ösztöndíj-pályázataira:

Erzsébet királyné O Felsőének gyászos elhunytá alkalmával a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara elhatározta, hogy a megdicsőült királyné halála napjának szeptember 10-ének örök emlékezetéül minden évben egy kereskedő és egy iparos szorult anyagi viszonyok közt élő özvegyének illetve árvaának egyszersmindenkori segélyképen 100—100 koronát adományoz. A határozat értelmében ezen segélyadományra a folyó évben oly özvegyek, illetve árva tarthatnak igényt, a kiknek férje, illetve apja *Nyitra megye területén* birt illetékességgel s ugyancsak ezen megye területén folytatott kereskedést vagy ipart. Felhívjuk mindazokat, a kik ezen segélyadományt elnyerni óhajtják, hogy igényjogosultságukat feltüntető kérvényüket legkésőbb folyó évi augusztus hó 15-ig ezen kamarához terjesszék be. Az igényjogosultságukra vonatkozólag a kérvényben felsorolt adatok a folyamodó mostani lakhelyére nézve illetékes helyhatóság által igazolandók.

A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara 250 koronás ösztöndíjat adományoz egy oly törekvő és vagyontalan ifjú részére, a ki *budapesti keleti kereskedelmi akadémiát* szándékozik elvégezni. Ezen ösztöndíj elnyeréséért mindazon ifjak pályázhatnak a kik a) magyar honpolgárok és a kamara kerületében u. m. Pozsony szab. kir. városában, *Nyitra-, Pozsony-, Trencsén- és Turóc vármegyékben* bírnak illetékességgel; b) a szóban levő akadémiába való felvételre megfelelő minősítéssel bírnak; c) és végül a kik jó erkölcsi viseletűek, tanulmányi előmenetelükben kiváló szorgalmat tanúsítottak és annyira vagyontalanok, hogy segély nélkül nem végezhetik tanulmányaikat. Egyenlő minősítésű pályázók közül olyanok fognak előnyben részesítettnek, kik a pozsonyi felső kereskedelmi iskolát végezték. A pályázni szándékozók felhívhatnak, hogy a kellő okmányokkal felszerelt *pályázati kérvényeiket legkésőbb f. é. augusztus hó 15-ig a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál nyújtsák be.* Megjegyzendő, hogy az ösztöndíjban részesülő ifju az ösztöndíjat a budapesti keleti kereskedelmi akadémia két éves tanfolyamának teljes bevégezteig megtarthatja, köteles azonban minden felev végével előmeneteléről hiteles iskolai bizonyítvány előterjesztése mellett beszámolni. Abban az esetben, ha az ösztöndíjas előmenetele, avagy erkölcsi magaviselete meg nem felel, az ösztöndíj megvonható.

A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara a jövő tanévben is több tanulmányi ösztöndíjat fog nyújtani olyan törekvő és vagyontalan ifjaknak, a kik a pozsonyi állami vas- és fémipari szakiskolát látogatják, avagy abba belépni szándékoznak. Ezen ösztöndíjak elnyeréséért, a melyeknek összegét a kamara az illető pályázók anyagi viszonyaihoz képest fogja megállapítani, mindazon ifjak pályázhatnak, a kik: magyar honpolgárok és a kamara kerületében u. m. Pozsony szab. kir. városában, *Nyitra-, Pozsony-, Trencsén- és Turóc vármegyében* bírnak illetékességgel, a szóban forgó szakiskolát már látogatják, avagy az abba való felvételre megfelelő minősítéssel bírnak. A pályázni szándékozók felhívhatnak, hogy a kellő okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket legkésőbb *folyó évi augusztus hó 15-ig* a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál nyújtsák be. A felvételi feltételeket magában foglaló „tájékoztató” úgy az említett szakiskola igazgatóságánál, valamint a kamaránál beszerezhető.

Közgazdaság.

Lucernások telepítése.

Az egymást követő takarmány szűk évek valóságos csapásként nehezedik hazánkra s vidékenként kétségbe ejti gazdaközönségünket, mert szép fejlődésnek indult állatállományunkat hirtelen leromlásra, elértéktelenedésre vezeti, sőt időszakonként az állatállomány apadását eredményezi. S ez öt-hat év óta így tart már, sőt a Meteor jóslása szerint még az idei évvel szem nyer befejezést, pedig már is előre látható, hogy a jövő tel sem lesz bő, sem szénában, sem szalmában.

Gondolkoznunk kell tehát azon, hogy mely takarmány az, mely nagy termés hozama mellett a szárazságot jól állja, hogy abból azután nagyobb területeken biztosítsuk gazdaságunk részére a takarmány hozamot. Ezeket a takarmányokat csak a nagyon mélyen gyökerezők között kereshetjük, mert természetes, hogy mennél mélyebben ereszti le valamely növény gyökérzetét a talaj mélyebb rétegeibe, annál több nedvességhez jut ezután még száraz években is. Ilyenek általában véve a pillangós virágúak a lucerna, lóhere felek, melyek közül különösen a lucernát érdemes mindenütt ott termesztetni, a hol az jól megterem, mert a legnagyobb hozamot s a legjobb minőségű takarmányt szolgáltatja.

A lucerna rendkívül mélyen gyökerező növény, miért is talaj részére nagyon jól és mélyen előkészítendő, a mit bő termésével fog meghálálni. Talaját lehető mélyen kell részere megmunkálni s a mélyen a szántóeke után altalaj-

túróval megjáratni. Természetesen dús trágyázást kíván, de nem annyira légenyűs trágyákat — maga is légenyű gyűjtő lévén — mint inkább könnyen oldható foszforsavtartalmú trágyát, szuperfoszfátot, a mely oldott állapotban a talaj mélyebb rétegeibe lehatol, dús táplálékot nyújtván a gyökérzetnek. Az újabb tapasztalatok szerint a lucernát nem szükséges védő növényvel vetni; egymagában vetve sokalra hamarabb ad dús kaszálást. Meglevő lucernásainkat pedig ápolás, gondozás által igyekezzünk fenntartani s termését fokozni. El ne mulasszuk pl. ősszel a buzavetés befejeztével lucernásainkat keresztül-kasul felboronálni, a melynek megtörténte tán kat. holdanként 200 kg. szuperfoszfátot szórjunk ki reá, melyet a téli nedvesség nemcsak felold, de le is visz a hajszálgyökerekhez, miáltal a következő évben kétszeres termést biztosítunk. Enyhítsük ilyen módon a takarmányhiányt, mert csak így biztosíthatjuk állattenyésztésünk jövődelmezőségét.

BUTOROK

a legolcsóbban kaphatók csak

VAJDA J.

butorkereskedőnél
NYITRA, PÁRUTCA 22 SZ.

50 hálószoba, 40 ebédlő, 15-20 salon berendezés.

Uri szobák és vendég-szobák mindennemű stíl- és minőségben állandóan raktáron vannak.

Száraz anyagból, kitűnő iparosok által készített

mahagoni-, palisander-, kőris-, cseresznye-, dió-, tölgy és szilfa

BUTORAIM

legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, jó izléssel készülnek.

Mindennemű réz-, nikkel- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok. **Iroda-, előszoba- és konyhaberendezések.** Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos és díszítési munkák szakszerűen s izléssel készülnek.

Minthogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot a legjutányosabb árak mellett nyújtok, tisztelettel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy b. rendeléseivel hozzám fordulni szíveskedjék.

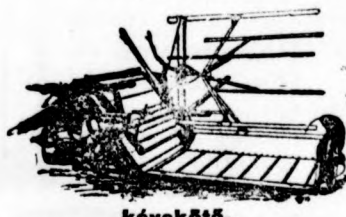
VAJDA J.
butorkereskedő.

22. 14—24

HIRDETÉSEK a „Nyitramegyei Szemle” számára igen jutányos áron felvételnek Nyitrán, Huszár István úr könyvkereskedésében, a hol a lapra is elő lehet fizetni.

Azon mélyen tisztelt gazdák, kik fűkaszázó és kéveköthő aratógépeket óhajtának vásárolni, azjál érdekükben kérjenek prospektust!

MASSEY-HARRIS

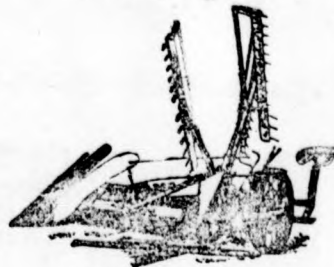
kéveköthő,

MASSEY-HARRIS

MASSEY-HARRIS

fűkaszázó,

aratógépekről.

Kartellen kívül!

MASSEY-HARRIS COMPANY, TORONTO,
északamerikai fűkaszázó- és aratógépgyár.

!!! A világ legszolidabb gyártmánya !!!

Vörösképvizelő: Kornstein Gyula Sándor — BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 23. sz.
Utazók és ügynökök után nincsnek.

Közvetlen kérésekkel fordulhatok.

87. 9—10.

A t. szülők figyelmébe!

A közeledő tanév alkalmával van szerencsénk a t. közönség tudomására adni, miszerint fiú és leány fehérneműk a legkiválóbb és célszerűbb minőségben oly jutányos árban kaphatók, hogy jelentékeny összeget takarítanak meg azon t. szülők, kik szükségleteiket nálunk fedezik.

A helybeli zárdai benlakó nővendékek részére, a főt. főnökség által előírt, ruhakelme, mosó szövetek és zsinórdiszkek nálunk 20%-kal olcsóbbak, mint minden más cégnél dacára annak, hogy minősége határozottan jobb.

Divatlappal ingyen szolgálunk.

Árak:

Bordó kelme: K 2-50

Kék kelme: K 2-49

Mosó kelme: K —64

Krausz Vilmos és Társa

áruháza NYITRA. 104. 3-4.

Készpénzfizetésnél 5% skontót engedélyezünk.

Seilnacht József

= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ
(Nyitra megye).

Oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szobrok és kereszt-úti állomások stb. izléses készítése. Regi oltárok átalakítása és díszítése. Vázlatokat és költségelőirányzatokat díjmentesen küldök. Polychromikus festészet! Mindennemű tárgyak minden alakban tiroli iparjelleg szerint.

Németprónai templom főoltára 1907. 149. 41-52.

WEIGL ANTAL

PAPI ÉS POLGARI SZABÓ NYITRÁN.

2. 31-52.

férfiszabó-műhelyét,

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltőket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

VEREBÉLY GÉZA DIVATÁRÚHÁZA

NYITRA, TÓTH VILMOS-UTCA 4. (SZARVAS-SZÁLLÓ MELLETT)

Szenzációs alkalmi elárusítás!

Az idény előrehaladottsága folytán az összes mosóáru maradékok, napernyők, nyári keztyűk, szalmakalapok, himzett ruhák és blúzok mesés olcsó árakban! — Az 1909-1910. iskolaidény közeledtével szíves figyelmébe ajánlom a t. e. szülők és gyámoknak, hogy minden szükséges a **legsolidabb** kivitelben, **verseny kívüli** árakban bocsájtok rendelkezésükre. — Különösen hangsúlyozni kívánom, hogy a nyitrai zárdai főnöksége által előírt ruhákhoz szükséges kelmék, bélések és zsinórdiszkek a fenti intézet és a kelméket gyártó telepek, mint pedig **cégem között létrejött szerződésbeli egyezmény alapján, kizárólagosan csak áruházamban** szerezhethők be. Bármely cégnek tehát azon állítása, hogy nála ezen kelmék sokkal olcsóbbak s hozzá még határozottan jobbak, nem állhat meg s nem lehet egyéb a **tisztességtelen verseny kétségbeejtő fickándozásainál.**

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

1. 52.